

Ingrid Koppelman

Botond

Egy művész (túl) korai halálára

2010. október 27-én egy nagy művésztől kellett búcsút vennünk. Barátunk, Botond súlyos betegség után elhunyt. Micsoda veszteség! Túl korán távoztunk közülünk. Finom jelleme, érzékeny lénye hiányozni fog mindenkinek, akinek megadatott a kiváltság és az öröm, hogy Botondot megismerhesse. Az emberfaj ama ritka sarjai közé tartozott, akik képesek minden szeretetüket és energiájukat átadni a másoknak. Barátaiért Botond mindig odaadott mindent, amije volt: szeretetét, erejét és hűségét. Közben mindig szerény maradt, és soha nem kért vissza semmit. Nyitottságával, közvetlenségével lenyűgözte embertársait, művészetének ereje pedig mindannyiunk emlékezetében maradandóan megőrzi őt. Jőmagam 1984-ben ismertem meg Botondot, ezt a filigrán alkatú, lobogó hajzatot és impozáns bajszot viselő fickót a hosszú bőrkabátjában. Akkor már több éve tartottam fenn galériát Kölnben. Akkor, ott az sem lepett volna meg különösebben, ha Botond egy lovat köt ki galériám elé. A napnál is világosabb volt: ez a legény egyenőst a pusztáról, a széles magyar Hortobágyról érkezik, jóformán egy másik világ követeként. Fotókat mutatott nekem a munkáiról, s ezek megint csak elűtöttek mindattól, amit egyébként nap mint nap láthattam. Vékony huzalból

forrasztott testek és alakok voltak e fényképeken, amelyek látszólagos törekenységük ellenére megdöbbentő jelenléttel bírtak. Ez az első találkozásunk aztán egy több mint negyedévszázados barátság és együttműködés kezdete lett. A Botond ősi magyar név, és olyasmit jelent, hogy „buzogánylengető”, „lándzsavívő”, s Botondot én mindig így fogom megőrizni az emlékezetemben. A „Botond-eposz” Dávid és Góliát klasszikus harcát beszéli el, s ez a küzdelem Botond számára egyszerre volt sors és küldetés, amely művészi tevékenységében talált kifejezésre. Művészként Botond mindvégig hű maradt ars poeticájához, hogy „megalkuvás nélkül, kényelmeknek fittyet hányva teremtsen egyszerre politikai és erotikus művészetet, s mindezt mindenkor a művészeti világ domináns mércéivel szembenelve.” Ciklusokba rendezett munkáit múzeumok, múcsarnokok és galériák állították ki. Itt csak a legfontosabb egyéni kiállításokat szeretném felsorolni:

Echo, Galerie Koppelman, Köln, 1987
232° C, Goldener Saal des ehemaligen Reichstagsgeländes, Nürnberg, 1989
Panorama, Galerie Kampl, München, 1990
Hommage, Múcsarnok, Budapest, 1990
Zengő, Galerie Koppelman, Köln, 1990

BOTOND
14 kép, Octogon Galéria, 2006

Civitas, Dominikaner-Kloster, Frankfurt/Main, 1991
Galerie Schütte, Essen, 1991
Bunker, Schutzbunker Nürnberg, Galerie Schreiter, Nürnberg, 1993
Bibliothek, Universitäts-Bibliothek, Klagenfurt, 1993
Bibliothek, Universitäts-Bibliothek, Göttingen, 1994
Hommage, Bibliothek, Chapel-Art-Center, Köln, 1997 und Hamburg, 1997
Bibliothek, Goethe-Institut, Budapest, 1996
Nürnberger Friedensmahl 1999, Historischer Rathausaal Nürnberg, 1999
Homo Bellicosus, Kiscelli Múzeum, Budapest, 2000
Arche, Stadtbibliothek Nürnberg, Pellerhaus, 2000
Schlaf. Sommeil, Musée Arthur Rimbaud et Musée de L'Ardenne, Charleville-Mézières, 2005
Schlaf, Stadtmuseum Siegburg, 2007
Abendmahl – Ein Raum Bild, Kunstwerk-Nippes – Galerie Koppelman, Köln, 2009
Das Turiner Grabtuch, Kunstwerk-Nippes – Galerie Koppelman, Köln, 2009

Botond emellett csoportos kiállításokon vett részt Németországban, Franciaországban, Nagy-Britanniában, Olaszországban, Japánban és Spanyolországban. Munkásságával írók,

filozófusok, művészettörténészek és múzeumigazgatók foglalkoztak. Botond művészete nyomokat hagyott, szüntelenül elgondolkodásra készítetett. Ám ez a több mint két és fél évtizednyi nyilvánosság sem hozta meg neki a felszabadító áttörést, a kommersziális sikert. Azt a szabadságot, amelyre minden művész vágyik, hogy a folytonos anyagi terhek nyomása nélkül valósíthassa meg terveit. Ez az örökös – s tegyük hozzá: feleségével, Liobával együtt vívott – harc, hogy terveit valóra váltsa, minden erejét felemésztette, míg csak erői végleg el nem hagyták.

Eduard Beaucamp a Peggy Guggenheimnek szentelt, az FAZ 2010. november 5-i számában publikált cikkében igen találóan jellemzi az olyan művészek dilemmáját, amilyen Botond volt. Peggy Guggenheim emlékirataiban már az 1970-es években az amerikai műpiac hanyatlását jósolta, s prognózisa a mai helyzet keserű előre-
vetítéseként olvasható:

„(...) A hangadó művészet azóta már nem benső szükségyszerűségei és törvényei szerint fejlődik tovább. Elveszítette az avantgárd eszményeit és fejlődési paramétereit, és immár csak a piac sikerreceptjei: a művészek magamutogatása és művészetük meghökkentésre és szórakoztatásra törekvő effektusai szerint működik. Ezek a cirkuszi mutatványok elorzák a figyelmet a művészet változatlanul gazdag alternatív szinterei elől és elsorvasztják azokat. Szükségünk van mindenkire, aki ma kész bevetni erőit, s a félreszorítottakért és mellőzöttekért harcra szállni.”

Nagy tisztelettel tekintek barátunk, Botond kiemelkedő életművére, amely nagyszerűségével és gazdagságával mindnyájunkat arra szólít fel, hogy továbbra is elevenen tartsuk a köztudatban ezt az életművet. Munkái időtlenek, aktuális üzeneteket hordoznak, s alkotójuk halálán túl sem fogják elveszíteni érvényüket. Mindezek szellemében kötelességemnek tartom, hogy Botond emlékét és művészetének küldetését tovább vigyem szerte a világba.

BOTOND
Echo

